

آینه پژوهش

دوماهنامه نقد کتاب، کتاب شناسی و اطلاع رسانی در حوزه فرهنگ اسلامی

سال سی و پنجم، شماره سوم
مرداد و شهریور ۱۴۰۳ ISSN:1023-7992

۲۰۷

چند استفتای فقهی-اجتماعی بالرش از اواخر قرن دوازده هجری از استاد گل وحید بهبهانی | چاپ نوشت (۱۴) | در جستجوی کتابخانه تخصصی مرکزی ادبیات کودک و نوجوان ایران | درباره فرهنگ و زبان قوم لک (۳) | آینه های شکسته (۴) | نوشتگان (۸) | تفتازانی و فلسفه | یادداشتهای متون فارسی و عربی (۱) | رباعیات خیام و مهستی در سفینه اسکندری | کدخدای قاتل | نفحات ریاحین در تعیین تاریخ ظهور در سال ۱۲۰۴ | قلی خان، خان نبود | نگاهی به واژگان لغت فرس چاپ شادروان استاد عباس اقبال | نگاهی به تصحیح جدید سفرنامه ناصر خسرو | حواشی دکتر محمد معین بر دیوان لامعی گرگانی | آیا ابن عربی وارث انبیا است؟ | طومار (۶) | دشواری های برگردان قرآن و لغزش های برخی مترجمان (۲) | حَبَط کاتبان ناشی، در خَلط متون و حواشی: | پاسخی به نقد دیوان محمود و رکن بکرانی | **نگته، حاشیه، یادداشت**

● نقدی بر مقاله «اعتبارسنجی "النساء نواقص العقول" در نهج البلاغه»

● چند متن تازه یاب درباره ستیان دوازده امامی

آپیوست آینه پژوهش |

مسئول مجله: آیدین خانی
مدیر: جواد خانی
مدیر فنی: محمد علی خانی
مدیر تولید: علی خانی
مدیر بازرسی: سعید خانی
مدیر مالی: سعید خانی
مدیر امور حقوقی: سعید خانی
مدیر امور اداری: سعید خانی
مدیر امور فنی: سعید خانی
مدیر امور ترجمه: سعید خانی
مدیر امور نشر: سعید خانی
مدیر امور چاپ: سعید خانی
مدیر امور توزیع: سعید خانی
مدیر امور ارتباطات: سعید خانی
مدیر امور تبلیغات: سعید خانی
مدیر امور چاپخانه: سعید خانی
مدیر امور طراحی: سعید خانی
مدیر امور گرافیک: سعید خانی
مدیر امور دیجیتال: سعید خانی
مدیر امور وبسایت: سعید خانی
مدیر امور شبکه: سعید خانی
مدیر امور اینترنت: سعید خانی
مدیر امور موبایل: سعید خانی
مدیر امور تبلت: سعید خانی
مدیر امور هوش مصنوعی: سعید خانی
مدیر امور بزرگ داده: سعید خانی
مدیر امور امنیت: سعید خانی
مدیر امور حریم خصوصی: سعید خانی
مدیر امور حقوق دیجیتال: سعید خانی
مدیر امور کپی رایت: سعید خانی
مدیر امور علامت تجاری: سعید خانی
مدیر امور حق امتیاز: سعید خانی
مدیر امور اختراع: سعید خانی
مدیر امور ثبت اختراع: سعید خانی
مدیر امور مالکیت معنوی: سعید خانی
مدیر امور حقوق معنوی: سعید خانی
مدیر امور حقوق صنعتی: سعید خانی
مدیر امور حقوق فکری: سعید خانی
مدیر امور حقوق هنر: سعید خانی
مدیر امور حقوق ورزشی: سعید خانی
مدیر امور حقوق بازی: سعید خانی
مدیر امور حقوق سینما: سعید خانی
مدیر امور حقوق تلویزیون: سعید خانی
مدیر امور حقوق صدا و تصویر: سعید خانی
مدیر امور حقوق پخش: سعید خانی
مدیر امور حقوق توزیع: سعید خانی
مدیر امور حقوق فروش: سعید خانی
مدیر امور حقوق ترمینال: سعید خانی
مدیر امور حقوق ترانزیت: سعید خانی
مدیر امور حقوق بازرگانی: سعید خانی
مدیر امور حقوق دریایی: سعید خانی
مدیر امور حقوق هوایی: سعید خانی
مدیر امور حقوق زمینی: سعید خانی
مدیر امور حقوق فضایی: سعید خانی
مدیر امور حقوق ماهواره: سعید خانی
مدیر امور حقوق اطلاعات: سعید خانی
مدیر امور حقوق رایانه: سعید خانی
مدیر امور حقوق اینترنت: سعید خانی
مدیر امور حقوق مخابرات: سعید خانی
مدیر امور حقوق صدا و تصویر: سعید خانی
مدیر امور حقوق بازی: سعید خانی
مدیر امور حقوق سینما: سعید خانی
مدیر امور حقوق تلویزیون: سعید خانی
مدیر امور حقوق صدا و تصویر: سعید خانی
مدیر امور حقوق پخش: سعید خانی
مدیر امور حقوق توزیع: سعید خانی
مدیر امور حقوق فروش: سعید خانی
مدیر امور حقوق ترمینال: سعید خانی
مدیر امور حقوق ترانزیت: سعید خانی
مدیر امور حقوق بازرگانی: سعید خانی
مدیر امور حقوق دریایی: سعید خانی
مدیر امور حقوق هوایی: سعید خانی
مدیر امور حقوق زمینی: سعید خانی
مدیر امور حقوق فضایی: سعید خانی

از آدابِ «ریاضتِ نفس»

(حکایتِ قول و عملِ دو فرزانه شیرازی)

جويا جهانبخش

۵۵۹

آينه پژوهش | ۲۰۷

سال ۳۵ | شماره ۳

مرداد و شهریور ۱۴۰۳

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شیخِ أَجَل، سَعْدِي شیرازی - سَقَى اللهُ نَرَاهِ وَ جَعَلَ الْجَنَّةَ مَثْوَاهِ - در بابِ چَهَارُمِ کِتَابِ مُسْتَطَابِ بُوْشْتَانِ که در تَوَاضُعِ اُسْت، داستانی می‌گوید که با سَزْنُوْیْسِ «حِکَايَتِ خَوَاجَةُ نِیْکُوکَارِ وَ بِنْدَةُ نَافَرْمَانِ» در آن کِتَابِ اِنْدِرَاجِ یافته.

سروده سَعْدِي از این قرار است:

بُرُزْگِي هُنَزْمَنْدِ اَفْآقِ بُوْد
اَزِيْن خَفَرَقِي مَوِي كَالِيْدَه‌اِي
چو تُعْبَانَش اَلْوَدَه دَنْدَانِ بَه زَهْر
مُدَامَش بَه رَوِي اَبِ چَشْمِ سَبَلِ
گِرِه وَ قَتِ پُخْتَنِ بَر اَبْرُو زَدِي
دَمَادَم بَه نَانِ خُوْرْدَنْش هَم نَشَسْت؛
نَه كُفْت اَنْدَر او كَار كَزْدِي، نَه چَوْب
گَهِي خَار وَ خَس دَر رَه اَنْدَاخْتِي
زِ سِيْمَاش وَ خَشْتِ فَرَا زَا مَدِي
كَسِي كُفْت: اَزِيْن بِنْدَه بَدُ خِصَالِ
تِيْرَزْد وَ جُوْدِي بَدِيْن نَاخُوْشِي
مَنْت بِنْدَه‌اِي خُوْب وَ نِيْكَوْسِيْر
وَ گَرِيْكَ پَشِيْزِ اُوْرْد، سَر مِپِيْچِ
شَنِيْد اِيْن سَخْن مَرْدِ نِيْكَوْنِهَادِ
بَدِ اُسْت اِيْن پَسَر طَبْعِ وَ خُوْيَش، وَ لِيْكَ
چَو زُو كَزْدَه بَاشْم تَحْمُلِ بَسِي
تَحْمُلِ چَو زَهْرَتِ نِمَايْد نَخُسْتِ

(بوستانِ سَعْدِي - سَعْدِي نامه، تَضْحِيح وَ تَوْضِيح: دَكْتَر غَلَامْحُسَيْنِ يُوْسُفِي، ج: ۱۱، تِهْرَان: شَرِكْتِ سِهَامِي اِنْتِشَارَاتِ خَوَازْمِي، ۱۳۹۲ ه.ش.، ص ۱۲۴، ب ۲۲۰۶-۲۲۲۲).

این بیت‌ها اَلْبَتَّه چُنْد نُكْتَه لَعُوِي وَ دَسْتُوْرِي دَارْد که عِجَالَه خُوْضِ دَر اَن‌ها مَآرَا اَز مَقْصِدِ وَ مَقْصُوْدِمَانِ دُوْر خَوَاهَدِ اَنْدَاخْتِ وَ اَن نِيْكَاتِ هَم بِيْش وَ كَم دَر جَايِ خُوْيَش (اَعْنِي: شُرُوْحِ بُوْشْتَانِ وَ كُتُبِ لُغْتِ ...) اِيْضَاحِ كَزْدِيْدَه اُسْت. بَارِي، بِي تَفْطُنِ بَدَانِ هَا نِيْز كَلِيَّتِ مُرَادِ سَعْدِي نَارُوْشِنِ نِيْسْت.

لَبِّ مَطْلَبِ حِكَايَتِ، آن است که آن مَرَدِ بَافِضِيَلَتِ بَا بُزْدِبَارِي وَاِخْتِمَالِ خَوِي بَدِ وِ دِلِ اَزَارِ وِ رَفْتَارِ نَاهِمُوَارِ غَلَامَشِ، نَفْسِ خَوِيَشِ رَا رِيَاضَتِ مِي دَادِ وِ خُودِ رَا تَرْبِيَّتِ وِ تَهْذِيْبِ مِي نِمُودِ. سِرِشَتِ نَاسَازِ وِ خَوِي وِ خِيْمِ زِشْتِ وِ وَاخِيْمِ اَنِ نِكُوهِيدِهْ اَخْلَاقِ رَا تَحْمَلِ مِي كَرْدِ وِ بُزْدِبَارِي مِي نِمُودِ، وِ دَرِ بَرَابَرِ زِشْتِ كَارِي هَايِ غَلَامِ، نِكُوخَوِيِي وِ خُوبِ رَفْتَارِي مِي وُزْرِيْدِ، تَا اَيْنِ بُزْدِبَارِي وِ خَوِي نِيكِ، بُمُرُوزِ، دَرِ جَانَشِ بَنَشِيْنِدِ، وِ بِهْ طَبِيْعَتِ وِ عَادَتِ خُودَشِ بَدَلِ كَرْدَدِ، وِ بَتُوَانَدِ اَزِ هَرِ كَسِي جَفَا بِيْرَدِ وِ پِيْرَمَانِ وِ دِلْتَنُگِ وِ پَرِيْشَانِ نَشُودِ.

نَبَايَدِ پِنْدَاشْتِ كِهْ اَيْنِ هَا هَمِهْ، مَحْضِ تَحْيِيْلِ اسْتِ يَا اَفْسَانِهْ اِي نِيْزُنْدِ، وِ شَيْخِ سَعْدِي اَزِ بَرَايِ تَفْنُنِ يَا سِرْگَرْمِي وِ بِهْ بَازِيْجِهْ سُخْنِي بَزْبَاْفْتِهْ اسْتِ وِ حِكَايَتِي مُلْفَقِ كَرْدِهْ وِ دَرَانْدَاخْتِهْ اسْتِ... هَرْگِز! ... بَرَاشْتِي نِهْ چُنَانِ اسْتِ؛ وِ دَرِ اَطْرَافِ خُودِ سَعْدِي چُنَيْنِ مَرْدَانِ مَرْدِ بُوْدِهْ اَنْدِ وِ چُنَانِ كَارِهَايِ كَارِشْتَانِ كَرْدِهْ اَنْدِ... وَاَصْلًا اَزِ كُجَا نِهْ مَعْلُومِ كِهْ سَعْدِي هَمِ كِهْ اَفْتَادِهْ اِي بُوْدِهْ اسْتِ اَزَادِهْ، خُودِ بِهْ چُنَيْنِ مَكَارِمِ اَخْلَاقِ مُتَحَلِّي نَبُوْدِهْ بَاشَدِ؟!!

بِهْ هَرِ رُويِ، دَرِ اَنِ رُوزْگَارَانِ، فِي الْوَاَقِعِ، مَرْدَمَانِي فَرْزَانِهْ وِ رُوشَنِ رُوانِ وِ پَاكِيْزِهْ جَانِ بُوْدُنْدِ كِهْ چُنَيْنِ كَارِهَا مِي كَرْدُنْدِ وِ چُنَانِ تَجَارِبِي دَاشْتُنْدِ وِ پِنْدَارِي بِهْ خَوِيْشْتَنِ خَوِيْشِ دُرْمِ رُويِي هَا وِ تُوَسْنِ خَوِيِي هَا وِ دُرُشْتِ گُويِي هَا وِ گِرَانِ جَانِي هَا وِ نَابِسَامَانِي هَا رَا پَدِيْرِهْ مِي اَمَدُنْدِ، وِ اَزِ اَيْنِ رَاهْ، گُزْمَرُوانِهْ، دَرِ طَرِيْقِ تَرْوِيْضِ نَفْسِ وِ پَالَايِشِ جَانِ وِ دِلِ خَوِيْشِ گَامِ هَائِي بُلُنْدِ بَرْمِي دَاشْتُنْدِ.

يَكِي اَزِ اَنِ بِيْدَازْدِلَانِ نَعْرَانْدِيْشِ پَاكِيْزِهْ مَعْرُزْ، هَمَشَهْرِي شَيْخِ جَلِيْلِ نَبِيْلِ مَا، دَانِشُومَنْدِ جَامِعِ الْاَطْرَافِ سَبْكُ رُوحِ زِيْرُكُسَارِ، عَلَامَهْ قُطْبِ الدِّيْنِ مَحْمُودِ بِنِ ضِيَاءِ الدِّيْنِ مَسْعُودِ شِيْرَازِي (١٠٦٣٤-٧١٠ ه.ق.)، اسْتِ، صَاْحِبِ كِتَابِ چِنْدَدَانِشِي نَفِيْسِ دُرَّةِ التَّاجِ وِ شَرْحِ كَلَانِ وِ بِي مَانَنْدِ قَانُونِ اَبْنِ سَيْنَا (مُوسُومِ بِهْ: اَلْتَّحْفَةُ السَّعْدِيَّةُ) وِ شَرْحِ مَعْرُوفِ حِكْمَةِ الْاَشْرَاقِ شَهْرُورْدِي وِ جُزِ اَيْنِ هَا؛ كِهْ خُودِ، يَكِي اَزِ نَوَابِغِ بَشَرِيَّتِ وِ سَرَامَدَانِ عِلْمِ وِ حِكْمَتِ وِ اَزِ اَعَاظِمِ عُلَمَائِ جِهَانِ اِسْلَامِ بَشْمَارِ اسْتِ، وِ بَحْثِ بُزْرُگِي بُوْدِهْ اسْتِ "هُتْرَمَنْدِ اَفَاقِ".

قُطْبِ الدِّيْنِ شِيْرَازِي، مَعْرُوفِ بِهْ "عَلَامَهْ شِيْرَازِي" يَا "شَارِحِ عَلَامَهْ" - اَجْرَزَلِ اللّٰهِ تَعَالٰي اِكْرَامَهْ -، بِهْ وِلَادَتِ وِ وَفَاتِ، هَزْدُو، قَدْرِي اَزِ سَعْدِي مُتَأَخَّرِ اسْتِ، لِيكِ بِهْ هَرِ رُويِ، اَزِ مُعَاَصِرَانِ شَيْخِ بُزْرُگُوَارِ مَا، سَعْدِي، مَنَحْسُوبِ مِي كَرْدَدِ؛ وِ اَزِ قُضَا اَيْنِ هَمِ اِدْعَا شُدِهْ اسْتِ كِهْ وِي اَزِ خَوِيْشَانِ نَزْدِيكِ شَيْخِ سَعْدِي شِيْرَازِي خُودِمَانِ وِ مَثَلًا خَالُوِي سَعْدِي بُوْدِهْ

است؛ هرچند دُرُمتی این مُدعا نیز محلّ نظر است (نگر: نقدِ حال، مُجتبای میثوی، چ: ۱، تهران: شرکتِ سهامی انتشارات خوارزمی، ۱۳۵۱ ه.ش.، ص ۳۵۹ و ۳۶۰؛ و: ذرّة التاج، به کوشش و تصحیح: سید محمد مشکوة، چ: ۳، تهران: انتشارات حکمت، ۱۳۶۹ ه.ش.، ص ۴۸ از پیشگفتارِ طابع؛ و: شرح حال و آثارِ علامه قُطبُ الدّین محمود بن مسعود شیرازی، دانشمندِ عالی قدرِ قرنِ هفتم، دکتر محمد تقی میر، شیراز: انتشارات دانشگاه پهلوی [پیشین]، ۱۳۵۶ ه.ش.، ص ۲۲-۲۴)؛ و دُستِ کم، مُسلم نیست.

باری، این همشهری همروزگارِ سعدی، از همان صبورانِ حمول است که آگاهانه سعی می‌کردند مسی وجود خویش را، به کیمیای بُزباری و وقار و تاب‌آوری و مُصابرتِ بر مُصابرت، زر کنند.

أهلِ اِطْلَاعِ نُوْشْتَهْ اَنْد:

«... قُطْبُ الدّین مَرْدی دَسْتِ وِدْلِ باز و خَرّاجِ بوده است و از دَرآمدِ خود یک دینار برای خود پس انداز نمی‌کرده است. علاوه بر مَخارجِ خانوادگی که داشته است، به عِدّه زیادی از طُلابِ عِلْم و صوفیه دَسْتگیری و کُمک می‌کرده است. یکی از مُعاصِرین او حِکایت می‌کند که مُدّتِ هجده سال مُلازم و مُصاحبِ او بودم و سیرت و اخلاقِ او را چنان که باید و شاید دیدم و شناختم، با مشایخِ صالح و صوفیه مُحَقِّقِ اِتِّصَالِ حَقِیقِی داشت و نفسِ روحانی او در مُصاحبتِ ایشان قَرینِ آسایش و سَعادَتِ واقعی می‌شد. در سخاوتِ اِفراطِ می‌کرد و در حَضَر و سَفَر از آنچه به او می‌رسید هیچ نگاه نمی‌داشت، و اکثرِ عَطایِ او به فقیران و طُلابِ عِلْم و بازماندگانِ خاندانِ های اَصیل و صاحبانِ حاجت بود. مثلاً روزی دویست دینار طلا پیش او آورده بودند، و شنید که صفی‌الدّین عَبْدالمؤمنِ اُرموی موسیقی‌دان و نوازنده مشهور از بغداد آمده است تا جوهی به دُست بیاورد و فَرُوضی را که بر گزیدن او بار شده است بپزدازد، قُطْبُ الدّین گفت که این مَرْد از خاندانی اَصیل است و سالیانِ دراز در دَسْتگاهِ خِلافَتِ عَبّاسی خِدْمَتِ کرده است، آنگاه آن دویست دینار را برای صفی‌الدّین اُرموی فَرِستاد و از او عُدُرخواهی کرد که بِالْفِعْلِ به بیش ازین دَسْتَرَس نداشتیم. همین شَخْص می‌گوید که در موقعِ مَرَضی که مُنتَهی به وفاتِ او شد می‌گفت: "فایده‌ای که در دوامِ حیاتِ من هست همین است که چیزی به فقیران و نیازمندان برسانم." و این بیماری او پَنجاه و یک روز طول کشید و

بیشترِ مخارجی که در این مُدّت مُتَحَمَّل می‌شُد بَدَل و بَحْثِشِی بود که به طَلابِ عِلْم و فُقرا می‌کُرد، و تا لَحْظَهُ آخِرِ دَسْت از عَطَا و إِحْسَان و خَیْرِ بَزَنْدَاشْت، به این سَبَب مَبْلَغِی مَقْرُوض شُد، که بَعْد از مَرگَش پَرْدَاخْتَه شُد. باز هَمین مَرْد می‌گوید که دَر مُسافَرَتِ هائی که می‌کُرد همیشه جَماعَتی از تلامذَه‌اش با او هَمسَفر می‌شُدند، و دَر موقِعی که به روم سَفر کُرد نَزْدیک به چَهل نَفَر از طَلابِ عِلْم که غالِبِ آن‌ها از اُزبایِ فَضْل و دانِش بودَند با او هَمراه شُدند، و او کُذُشْتَه از آن که اُستاد و مُعَلِّم ایشان بود خِدمَتِشان را نیز می‌کُرد و وَجوه از بَرای مَعاشِ ایشان فَرَاهَم می‌آوَرْد. بَعْضی از این مَرْدَم کافِرِ نِعَمَت بودَند و از او بَد می‌گُفْتند و به جایِ این که از او مَنّت داشْتَه باشُند بَر سَرش مَنّت می‌کُذاشْتند که "او طَفِیْلِی ما شُدِه اَسْت؛ زِیرا که مَرْدَم به او از بَرایِ خَاطِرِ ما شْت که خِدمَت می‌کُنند و پول می‌دِهْند، و مائیم که گُفْتارِ او را مُحْتَرَم می‌سازیم و فَضیْلَتش را اَشْکار می‌کُنیم و او را دَر نَظَرِ مَرْدَمان می‌آرائیم"، و این قَبیلِ اَقوال که از دَهانِ این جَماعَت بیرون می‌آمَد به گوشِ او می‌رَسید، اَمّا او غَضَبِناک نَمی‌شُد و رِفْتارِ خود را نِسبَت به ایشان تَغْییر نَمی‌داد و می‌گُفْت: "مَنْ اَخْلَاقِ خود را به این طَریق رِیاضَت می‌دِهْم که از لَغْزِشِی که از بَرادَرانَم نِسبَت به خود بَینَم کُذُشْت کُنَم".

۵۶۴

آینه پژوهش | ۲۰۷

سال ۳۵ | شماره ۳

مرداد و شهریور ۱۴۰۳

دَسْتِگِیری و مُساعَدَتی که قُطْبُ الدِّین نِسبَت به اَهْلِ حَاجَت می‌کُرد، مُنْخَصِر به هَمین که مال و عایداتِ خود را صَرَفِ ایشان کُند نیز نَبود. خواجه شَمْسُ الدِّین نامی از مُعاصِرینِ او می‌گوید: "هیچ کَس به اَندازَه او دَر میانجی شُدنِ پیشِ اُزبایِ اِفْتداری از بَرایِ رَفْعِ حَاجَتِ مَرْدَم تَحْمُلِ رَنج و زَحْمَت نَمی‌کُرد، و هَر وَقت که نَزْدِ اُمیری یا وَزیری یا قاضی‌ای می‌نِشست، بیست و رَقِ کاغذ از جیب بیرون می‌آوَرْد که عَرَضِ حال و تَقاضایِ این و آن بَر آن‌ها نِوشْتَه بود. آن‌ها را یک به یک عَرَضه می‌کُرد و خواهشِ بَرآوَرْدنِ حَاجاتِ اَهْلِ اِسْتِحْقاَق را می‌نمود، و غالِبِ تَقاضاهایِ او بَرآوَرْدَه می‌شُد، و فَقَطِ عِدّه کَمی رَد می‌شُد، و بَسا که بَر وَجَناتِ بُزْگان و اُمیران از کَثَرَتِ شَفاعَتِ هائی او اَنارِ مَلالِ ظاهِر می‌شُد و قُطْبُ الدِّین مُلْتَفِت می‌شُد اَمّا به رویِ خود نَمی‌آوَرْد و دَسْت از مُراوَدَه با ایشان بَرنَمی‌داشْت، و می‌گُفْت: "ما و آن‌ها را خُدا بَرایِ چه آفریدَه اَسْت جُز این که حَاجاتِ مَرْدَم را بَرآوَرْدَه کُنیم؟ اگر این کار را نَکُنیم فایده جَه و عنوانی که داریم چِیست؟ اگر این صاحبانِ قُدْرَت و مُکَنَت را به حالِ خود بَگُذاریم هَرگِز حَاجَتِ هیچ مَسکین و عاجِز و مَحْرُومی را رَفْع نَمی‌کُنند. پس ما آن‌ها را به اِجبار و لَطایِفِ اَلْحیلِ به کارِ خَیرِ وامی‌داریم تا

آن‌ها به أجر و ثواب برسند و ما نیز با ایشان أجر بیابیم، و مردمِ عاجزِ بی‌پناه نیز به مُرادِ خود برسند...»

(نقدِ حال، مُجتبایِ مینوی، چ: ۱، تهران: شرکتِ سهامیِ انتشاراتِ خوارزمی، ۱۳۵۱ ه.ش.، صص ۳۵۵-۳۵۷؛ با دُرُست‌گِردانیِ یکِ خطایِ مطبوعی).

الْعَرَضُ، قُطْبُ الدِّينِ شيرازي و اَمْثَالِ قُطْبِ الدِّينِ شيرازي، نِشان دادند که هُنرِشان، تَنها آن نِست که دَر قَلَمِروِ اَخلاق و حِکْمَتِ عَمَلِي قَلَمِ بَفَرَسايَند و نِمونه را دَر بارهٔ حِلْم - چُنان که او نِيز کَرده اَست (نِگر: دَرّةُ التّاج - بَخْشِ حِکْمَتِ عَمَلِي و سِير و سُلُوک - عَلامه قُطْبِ الدِّينِ شيرازي، به کوشش و تَصحيح: ماهدُخت بانو هُمایي، چ: ۲، تهران: شرکتِ انتشاراتِ عِلْمِي و فَرهنگي، ۱۳۸۶ ه.ش.، ص ۴۱) - به اِثقانِ سَخَن پَرْدازي کُنند، بَلکه خود اَهْل عَمَل بدين مَعانِي و تَجَسُّمِ آن حِکْمِ اَرجمَند و رَهْمودهايِ بُلند بوده اَند و هَمان گونه زيشته اَند.

۵۶۵

آينه پژوهش | ۲۰۷
سال ۳۵ | شماره ۳
مرداد و شهریور ۱۴۰۳

أَحْوالِ مَنقولِ اَز بُرزگي چُون قُطْبِ الدِّينِ شيرازي که براستي "هُنَزَمَندِ اَفاق" هَم بوده اَست، سَنَدِ عِینِي و تاريخيِ آن چيزي اَست که سَعْدِي دَر بوستانِ فَرموده اَست.

بايد دِگَر باره زَبان را به کُفتارِ خودِ سَعْدِي گويا گَرْدانيم که کُفت:

«رَحِمَ اللهُ مَعَشَرَ المَاضِيَنَ — پِن که به مَرْدِي قَدَمِ سِپَرْدَندي...».

"اللَّهُمَّ لِقِهِمْ رَحْمَةً وَرِضْوَانًا وَرَوْحًا وَرِيحَانًا"

پژوهشگاه
رتال جامع علوم انسانی